

บทที่ ๑

บทนำ

๑. ความเป็นมาของปัญหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารประเภทร้อยแก้วตั้งแต่สมัยสุโขทัย ถึงสมัยรัชกาลที่ ๗ ประมาณเวลาก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๗๕ ได้พบว่าข้อความหรือประโยคในภาษาไทยทุกสมัยมีการนำคำชนิดต่าง ๆ เช่นคำนาม คำกริยา หรือกลุ่มคำเป็นจำนวนมากมายเรียงต่อกันหลาย ๆ คำหรือหลาย ๆ กลุ่ม คำหรือกลุ่มคำที่เรียงต่อกันนั้นมีความหมายที่สัมพันธ์กันในลักษณะที่เหมือนกัน คล้ายคลึงกัน หรือตรงกันข้ามกัน อย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างประสมกัน อย่างน่าสังเกตเป็นพิเศษ ตัวอย่างเช่น

๑.๑ คำนาม

"...หลานวิวาทกับปู่ย่าตายายลุงป้าอ้าวอว เปนพยาน ปู่ย่าตายายลุงป้า
อ้าวอววิวาทกัน หลานเปนพยาน..."

ก.ม. ๓ / ๒๑๗

ในประโยคตัวอย่างข้างบนนี้ มีการเรียงต่อกันของคำนามที่มีความหมายตรงกัน-
ข้ามกันเป็นคู่ ๆ ๔ คู่ คือ ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า และ อ้าวอว และ ๑ คำเดี่ยว คือ น้ำ จำนวนคำ
ที่เรียงต่อกันมีทั้งสิ้น ๕ คำ และทุกคำมีความหมายถึงค่านับญาติ

"...แลท้าวพญาหัวเมืองมณฑลวิบูลย์ เลนาโยธามาตผู้ เปนนายทัพนายกองยกช้างม้าว
รีพลตั้งดาบ เสน เสโล โตมร ปืน ไฟ หน้า ไม้ ธนู หอก และ ทวน จำนวนคำที่

ก.ม. ๓ / ๔๓

ในประโยคตัวอย่างข้างบนนี้มีการเรียงคำที่มีความหมายถึงสิ่งของประเภท
เดียวกันคือสิ่งที่ใช้ในการศึกสงครามไม่ว่าจะเป็นสัตว์ คือ "ช้างม้าว" เป็นคน คือ "รีพล" หรือ
เป็นอาวุธต่าง ๆ คือ "ตั้ง ดาบ เสน เสโล โตมร ปืนไฟ หน้าไม้ ธนู หอกและทวน" จำนวนคำที่

เรียงต่อกันมีทั้งสิ้น ๑๓ คำ

"...และอุตมราชพันธุ์พงศาวงศ์ทั้งหลาย เป็นต้นว่าพ่อและแม่ปู่ย่าตายายลุงป้า
อาอาวพี่น้องลูกหลานเหลนเหล็ดเหลี่ยมนี่พระธกัถวายแก่เทพยดาทั้งหลาย..."

หลัก ๗๔ / ต.๒ / ป. ๑๓-๑๖

ในประโยคตัวอย่างข้างบนนี้ มีการเรียงคำที่มีความหมายตรงกันข้าม ๔ คู่คือ
ปู่ย่า ตายาย ลุงป้า และอาอาว และคำที่มีความหมายคล้ายคลึงกัน ๗ คำ คือ พี่ น้อง ลูก
หลาน เหลน เหล็ดและเหลี่ยกับ ๑ คำเดียวคือ น้ำ จำนวนคำที่เรียงต่อกันมีถึง ๑๖ คำ และทุกคำมี
ความหมายถึง คำนับญาติ

๑.๒ คำกริยาหรือกริยาวลี

"พระสงฆ์เจ้าอธิการกรมการพูดจาชี้แจงห้ามปรามก็ไม่ฟัง..."

จ.ม. เหตุพระราชกิจ ๑๔/๑๔๓

ในประโยคตัวอย่างข้างบนนี้ มีการเรียงคำกริยามีความหมายเหมือนกันและ
คล้ายคลึงกัน คือ พูดจา ชี้แจง ห้าม ปราม ซึ่งล้วนหมายถึงการพูด

"อนึ่งทอดแหแลตักเปิดสุ่มล่อนซ่อนชนางแลร้องเรือ เป่าชลุ่ยเป่าปี่
ตีทับขับร้อง
โห่ร้องนี่นั่น..."

ก.ม. ๑ / ๓๗๗

ในประโยคตัวอย่างข้างบนนี้มีการเรียงกริยาวลี ๓ กลุ่มคือตักเปิด สุ่มล่อน และ
ซ่อนชนาง เป็นชุดแรก ส่วนชุดที่ ๒ เป็นการเรียงกริยาวลี ๖ กลุ่ม คือ ร้องเรือ เป่าชลุ่ยเป่าปี่
ตีทับ ขับร้อง และโห่ร้อง

"พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จไปพระราชทานพระกฐิน วัดพระ-
เชตุพนโดยกระบวนพยุหยาตรา เสด็จแล้วเสด็จทอดพระเนตรทั่วพระอาราม เห็นถาวรวัตถุซึ่ง
สมเด็จพระอริยวงศาคตญาณเจ้าทรงสถาปนาไว้ล่วงมาแล้ว ๑๐ ปี ชำรุดทรุดโทรมปรักหักพังเป็นอันมาก"

จารึกวัดโพธิ์/๑๓

ในประโยคตัวอย่างข้อความข้างบนนี้มีการเรียงต่อกันของคำกริยาที่มีความหมาย
คล้ายคลึงกันถึง ๖ คำ คือ ชำรุด ทรุด โทรม ปรักหักพัง

การนำคำที่มีความสัมพันธ์กันทางความหมายตั้งได้ยกตัวอย่างมานี้มีลักษณะคล้ายคำ ซึ่งเรียกกันว่า คำซ้อน วิธีการนำคำที่สัมพันธ์ด้วยความหมายมาเรียงต่อกัน จึงอาจเรียกได้ว่าการ ซ้อนคำ ในวิทยานิพนธ์นี้ผู้วิจัยจะใช้คำว่า "คำซ้อน" ในความหมายถึงคำที่นำมาเรียงต่อกัน เนื่องจากความหมาย เรียงแล้วอาจรวมกันเป็นคำเดียว หรือยังคงสภาพเป็นคำหลายคำต่อกันก็ได้ คำที่ เรียงกันนั้นจะมีหน้าทีย่างเดียวกันหรือต่างกันได้ ล้วนคำว่า "วิธีการซ้อนคำ" จะใช้หมายถึง วิธีการที่นำคำที่มีความสัมพันธ์กันทางความหมายมาเรียงต่อกันดังกล่าว

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบข้อมูลส่วนหนึ่ง ที่มีการเรียงต่อกันของกลุ่มคำที่มีลักษณะของ การซ้ำซ้อน คือ การซ้ำซ้อนคำที่ ๑ และคำที่ ๓ ดังตัวอย่างข้อความในสมัยสุโขทัย เช่น

"กูไปท่บ้านท่เมือง ได้ช่างได้วง ได้บัวได้นาง ได้เงินได้ทอง กูเอามาเวน แก่พ่อกู..."

หลัก ๑/๓.๑/บ.๑๔-๑๖

จากตัวอย่างข้างบนนี้จะเห็นว่ามีการเรียงต่อกันของกลุ่มคำกริยาที่มีความหมายเหมือนกัน ๒ คู่ คือ ท่บ้านท่เมือง และ ได้ช่างได้วง มีการเรียงคำที่คล้ายคลึงกัน ๑ คู่ คือ ได้เงินได้ทอง และมีการเรียงต่อกันของกลุ่มคำที่มีความหมายตรงกันข้าม ๑ คู่ คือ ได้บัวได้นาง ซึ่งแต่ละคู่มีการ ซ้ำซ้อนคำที่ ๑ และคำที่ ๓ คือซ้ำคำว่า "ท่" ใน ท่บ้านท่เมือง และซ้ำคำว่า "ได้" ใน ได้ช่าง ได้วง ได้บัวได้นาง และได้เงินได้ทอง

ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาการนำคำมาเรียงต่อกันตามลักษณะตั้งที่ได้ยกมาเป็นตัวอย่างข้างต้น ว่า การเรียงต่อกันดังกล่าวนี้ทำให้เกิดคำชนิดใดได้บ้าง และคำดังกล่าวมีลักษณะอย่างไรบ้าง

๒. หัวข้อวิทยานิพนธ์

"การศึกษาการซ้อนคำในภาษาไทย"

๓. วัตถุประสงค์

- ๓.๑ ศึกษาลักษณะการซ้อนคำในภาษาไทย
- ๓.๒ ศึกษาที่มาของคำที่นำมาซ้อนกัน

๓.๓ ศึกษาการซ้อนคำในเอกสารต่าง ๆ เพื่อทราบวัตถุประสงค์ของการซ้อนคำ

๔. สมมติฐาน

๔.๑ คำที่นำมาซ้อนกันนั้นอาจมีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน หรือตรงข้ามกัน

๔.๒ คำที่นำมาซ้อนกันบางคำในภาษากรุงเทพฯ ปัจจุบันไม่มีความหมาย หรือมีความหมายต่างจากคำที่ซ้อนกันนั้น แท้จริงในภาษาถิ่นหรือภาษาอื่นคำนั้นอาจมีความหมายเหมือนหรือคล้ายกับคำที่ซ้อนกันนั้น

๔.๓ การซ้อนคำมักปรากฏในการเขียนที่มุ่งใช้คำที่ไพเราะสละสลวย

๕. ขอบเขตการวิจัย

๕.๑ ศึกษาข้อมูลจากหนังสือหรือเอกสารที่เป็นร้อยแก้วเท่านั้น

๕.๒ ศึกษาเฉพาะการซ้อนคำหรือกลุ่มคำที่มีจำนวน ๒-๔ คำหรือกลุ่มคำเท่านั้น

๖. วิธีดำเนินการวิจัย

๖.๑ สืบค้นหนังสือและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

๖.๒ รวบรวมการซ้อนคำและกลุ่มคำที่ปรากฏในบทความและเอกสารต่าง ๆ

๖.๓ ศึกษาวิเคราะห์โครงสร้าง หน้าที และองค์ประกอบของคำและกลุ่มคำที่นำมาซ้อนกันตามสมมติฐานที่ตั้งขึ้นทั้ง ๓ ข้อ

๖.๔ สรุปผลและนำมาเรียบเรียงเป็นวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาการซ้อนคำในภาษาไทย"

๗. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๗.๑ ทำให้ทราบลักษณะของคำซ้อน วิธีการซ้อนคำและที่มาของคำที่นำมาซ้อนกันในภาษาไทย

๗.๒ ทำให้ทราบว่ากรใช้คำซ้อน เป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้การ เรียบเรียงข้อความ

มีความไพเราะสละสลวย ดังนั้น จึงเป็นประโยชน์ในการที่จะนำวิธีการดังกล่าวไปใช้ในการ
เรียบเรียงข้อความ

๘. สัญลักษณ์และอักษรย่อของเอกสารที่ใช้ในการวิจัย

๘.๑ ข้อมูลที่คัดจากจารึกจะบอกที่มา ดังนี้ คือ จารึกหลักที่ / ด้านที่ / บรรทัดที่ เช่น
หลัก๑ / ต.๓ / บ.๑๒-๑๓ หมายความว่า ข้อมูลดังกล่าวคัดมาจากจารึกหลักที่ ๑ ด้านที่ ๓ บรรทัด
ที่ ๑๒-๑๓

๘.๒ ข้อมูลที่คัดจากต้นฉบับตัวเขียนจะบอกที่มาดังนี้ คือ ชนิดของเอกสารโบราณคือ
คัดบอก คำให้การ ตราภูมิคุ้มห้าม ใบบอก ร่างตรา ร่างสาร ร่างสารตรา สำเนาคัดบอก สำเนา
คำพิพากษา สำเนาใบบอก พร้อมศักราชที่เขียน / เลขที่ เช่น ร่างสารตรา จ.ศ.๑๑๘๑ / ๑
หมายถึงร่างสารตราเจ้าพระยาจักรี จ.ศ.๑๑๘๑ เลขที่ ๑

๘.๓ อักษรย่อของเอกสารอื่นที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

ตัวย่อ

ชื่อเอกสาร

สมัยอยุธยา

ก.ม.๓ /

คำให้การ /

จ.ม. เหตุความทรงจำ /

กฎหมายตราสามดวง, กรมศิลปากร, พ.ศ.๒๕๒๑

คำให้การชาวกรุงเก่า คำให้การขุนหลวงหาวัดและ

พระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐ

อักษรนิติ, คลังวิทยา, พ.ศ.๒๕๑๕.

จดหมายเหตุความทรงจำของกรมหลวงนรินทรเทวี

พิมพ์พร้อมกับฉบับเพิ่มเติม (พ.ศ.๒๓๑๐-๒๓๔๑)

และพระราชวิจารณ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอม-

เกล้าเจ้าอยู่หัว (เฉพาะตอน พ.ศ.๒๓๑๐-๒๓๑๓),

โรงพิมพ์พระจันทร์, พ.ศ.๒๕๐๘.

<u>ด้วยย่อ</u>	<u>ชื่อเอกสาร</u>
จ.ม. เหตุอภัยฯ๑/	ประชุมจดหมายเหตุอยุธยาภาค ๑. โรงพิมพ์ สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, พ.ศ.๒๕๑๐.
ประชุมพงศ. ๑๔/	ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๑๔ : พงศาวดาร กรุงศรีอยุธยาฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม). โรงพิมพ์ไทยพาณิชย์, พ.ศ.๒๕๐๓ พิมพ์เป็น อนุสรณ์ในการฉาบปีกศพ นายแม่ ชวลิต และ นายชาย ชวลิต.
ประชุมพงศ. ๑๙/	ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๑๙ เรื่องเกี่ยวกับ กรุงเก่า ตอนที่ ๑, โรงพิมพ์พระจันทร์, พ.ศ.๒๔๘๑ พิมพ์แจกในงานพระราชทานเพลิงศพ อำมาตย์เอกพระยาพิริยะวิชัย (เพี้ยบ สุวรรณิน)
ประชุมพระตำรา/	ประชุมพระตำราบรมราชูทิศ เพื่อถวายเป็น อภัยฯภาคที่ ๑. โรงพิมพ์สำนักทำเนียบ นายกรัฐมนตรี, พ.ศ.๒๕๑๐.
ประชุมพงศ. ๑๕/	ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๑๕ พระราชพงศาวดาร กรุงธนบุรี ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม). โรงพิมพ์ เดลิแมล, พ.ศ.๒๔๘๐ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์โปรดให้พิมพ์แจกในงาน พระราชทานเพลิงศพนายพันเอกพระยาลิวิจุลเสวก (พัน จุลเสวก)

ตัวอย่างชื่อเอกสารรัชกาลที่ ๑

พระราชสาส์น ร.๑/

พระราชสาส์นในพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้า
จุฬาโลกพระราชนิพนธ์ไปยังประเทศจีน. โรงพิมพ์
เอกราชพิมพ์, พ.ศ. ๒๕๐๕ พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงาน
พระราชทานเพลิงศพ หม่อมราชวงศ์เจียน ณัฏฐกุล.

รัชกาลที่ ๒

จ.ม. เหตุ ร.๒/

จดหมายเหตุรัชกาลที่ ๒ เล่ม ๓ จุลศักราช
๑๑๗๒-๑๑๗๔. มูลนิธิพระบรมราชานุสรณ์พระบาท
สมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย, พ.ศ. ๒๕๒๘.
ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๗๒. โรงพิมพ์พานิชกิจ,
พ.ศ. ๒๔๙๑ พิมพ์เป็นอนุสรณ์งานฌาปนกิจศพ
คุณหญิง ณ นคร.

ประชุมพงศ. ๗๗/

รัชกาลที่ ๓

จารึกวัดโพธิ์/

ประชุมจารึกวัดพระเชตุพน. พิมพ์ครั้งที่ ๓.
ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิวพร, พ.ศ. ๒๕๑๗
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมพิมพ์
ในงานพระราชทานเพลิงศพสมเด็จพระ
พระอริยวงศาคตญาณสมเด็จพระสังฆราช
(ปุ่น ปุณณสิริ)

ตัวอย่าง

ประชุมพงศ. ร. ๓/

ชื่อเอกสาร

ประชุมพงศาวดารภาคที่ ๖๗ : จดหมายเหตุ
เกี่ยวกับเขมรและญวนในสมัยรัชกาลที่ ๓
ตอนที่ ๑. ม.ป.พ., ๒๕๐๒ พิมพ์เป็นที่ระลึก
ในงานพระราชทานเพลิงศพคุณหญิงสาลี
ยมาภัยพงศ์พิพัฒน์

สมัยรัตนโกสินทร์รัชกาลที่ ๔

ประกาศ ร.๔ ล.๑/

ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔ เล่ม ๑. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
องค์การคุรุสภา, พ.ศ. ๒๕๒๘.

ประกาศ ร.๔ ล.๒/

ประชุมประกาศรัชกาลที่ ๔ เล่ม ๒. พิมพ์ครั้งที่ ๒.
องค์การค้ำคุรุสภา, พ.ศ. ๒๕๒๘.

พระราชนิพนธ์ ร.๔/

พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว. บริษัทสารมวลชนจำกัด, พ.ศ. ๒๕๒๗.
อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจศพ หม่อมราชวงศ์กุนตี
อ่องระ เปียบ

พระราชสาส์น ร.๔/

พระราชสาส์นในพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้า
เจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานไปยังประเทศต่าง ๆ
ภาค ๑. โรงพิมพ์รุ่งเรืองการพิมพ์, พ.ศ. ๒๕๐๑
พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพ หม่อมเจ้าเสวทรุคิริ
กฤษดากร.

ด้วยชื่อเอกสารรัชกาลที่ ๕

จ.ม. เหตุปีเถาะ /

จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ปีเถาะ จุลศักราช
๑๒๔๑. แสงทองการพิมพ์, พ.ศ. ๒๕๑๓.

จ.ม. เหตุ ปี ๒๔๑๑ /

จดหมายเหตุพระราชกิจรายวันในรัชกาลที่ ๕ ปี
มะโรง พ.ศ. ๒๔๑๑ ปีระกา พ.ศ. ๒๔๑๑,
คณะกรรมการจัดพิมพ์เอกสารทางประวัติศาสตร์
สำนักทำเนียบนายกรัฐมนตรี, พ.ศ. ๒๕๑๑

จ.ม. เหตุปี ๒๔๓๑ /

จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน พ.ศ. ๒๔๓๑.
โรงพิมพ์พระจันทร์, พ.ศ. ๒๕๑๒.

จ.ม. เหตุปี ๒๔๓๓ /

จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน พุทธศักราช
๒๔๓๓. โรงพิมพ์ศิริสาร, พ.ศ. ๒๕๑๔.

จ.ม. เหตุรัชเสด็จ ร.๕ /

จดหมายเหตุการรับเสด็จพระบาทสมเด็จพระ
จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จกลับจากยุโรป
ครั้งหลัง ร.ศ. ๑๒๑ (พ.ศ. ๒๔๔๐). พิมพ์ครั้งที่ ๔,
โรงพิมพ์พระจันทร์, พ.ศ. ๒๕๑๓.

จ.ม. เหตุราชกิจ ๑ /

จดหมายเหตุพระราชกิจรายวันภาค ๑,
โรงพิมพ์สยามพาณิชย์การ, พ.ศ. ๒๕๑๑.

จ.ม. เหตุราชกิจ ๔ /

จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๔,
โรงพิมพ์วิทู, พ.ศ. ๒๕๑๗.

จ.ม. เหตุราชกิจ ๕ และ ๖ /

จดหมายเหตุพระราชกิจรายวันภาค ๕ และ
ภาค ๖, กรมศิลปากร, พ.ศ. ๒๕๑๔.

จ.ม. เหตุราชกิจ ๘ /

จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๘. พ.ศ. ๒๕๑๔.

<u>ซ้าย</u>	<u>ขวา</u>
จ.ม. เหตุราชกิจ ๘/	<u>จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๘,</u> โรงพิมพ์พระจันทร์, ๒๔๗๘.
จ.ม. เหตุราชกิจ ๑๐/	<u>จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๑๐.</u> โรงพิมพ์พระจันทร์, พ.ศ.๒๔๗๘.
จ.ม. เหตุราชกิจ ๑๑/	<u>จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๑๑.</u> โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนาการ, พ.ศ.๒๔๗๘.
จ.ม. เหตุราชกิจ ๑๒/	<u>จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๑๒.</u> โรงพิมพ์เดลิเมล, พ.ศ.๒๔๗๘.
จ.ม. เหตุราชกิจ ๑๓/	<u>จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๑๓.</u> โรงพิมพ์พระจันทร์, พ.ศ.๒๔๗๘.
จ.ม. เหตุราชกิจ ๑๔/	<u>จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๑๔.</u> โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย, พ.ศ.๒๔๘๑.
จ.ม. เหตุราชกิจ ๑๕/	<u>จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๑๕.</u> โรงพิมพ์พระจันทร์, พ.ศ.๒๔๘๔.
จ.ม. เหตุราชกิจ ๒๑/	<u>จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๒๑.</u> กรมศิลปากร, พ.ศ.๒๔๘๘.
จ.ม. เหตุราชกิจ ๒๓/	<u>จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๒๓.</u> โรงพิมพ์เลียงเชียงจงเจริญ, พ.ศ.๒๕๑๐.
จ.ม. เหตุราชกิจ ๒๔/	<u>จดหมายเหตุพระราชกิจรายวัน ภาค ๒๔.</u> โรงพิมพ์ศิรฉัตร, พ.ศ.๒๕๐๘.
ร.๕ ทรงวิจารณ์/	<u>ทรงวิจารณ์เรื่องพระราชพงศาวดารกับเรื่อง</u> <u>พระราชประเพณีการตั้งพระมหาอุปราช.</u>

ด้วยถ้อยชื่อเอกสาร

พิมพ์ครั้งที่ ๒, โรงพิมพ์พระจันทร์, พ.ศ. ๒๕๑๑.

รัชกาลที่ ๑

จ.ม. ปักษำใต้/

จดหมายเหตุประพาสหัวเมืองปักษำใต้

ร.ศ. ๑๒๔, องค์การค้าคุรุสภา, พ.ศ. ๒๕๐๖.

เทศนาเสือป่า/

เทศนาเสือป่า, ม.ป.พ., พ.ศ. ๒๔๕๗.

ปลุกใจเสือป่า/

ปลุกใจเสือป่า, ม.ป.พ., พ.ศ. ๒๔๕๗.

พระประวัติ/

พระประวัติตรัสเล่า, พิมพ์ครั้งที่ ๓, โรงพิมพ์

มนามกุฎราชวิทยาลัย, พ.ศ. ๒๕๐๘.

พระราชดำรัส ร.๑/

พระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้า

เจ้าอยู่หัว, โรงพิมพ์บำรุงนุกุลกิจ, พ.ศ. ๒๔๗๒.

ลัทธิเหาอย่าง/

ลัทธิเหาอย่างและโคลนติดล้อ, โรงพิมพ์

การศาสนา, พ.ศ. ๒๕๐๑.

รัชกาลที่ ๗

จ.ม. เหตุ ร.๗ ปี ๒๔๖๘/

จดหมายเหตุพระราชพิธีบรมราชาภิเศกพระบาท

สมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว, ม.ป.พ., พ.ศ.

๒๔๖๘.

จ.ม. เหตุ ร.๗ ปี ๒๔๖๘/

จดหมายเหตุพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า

เจ้าอยู่หัวเสด็จเสวยบหมณฑลฝ่ายเหนือและ

นครเชียงใหม่ พ.ศ. ๒๔๖๘, โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

พ.ศ. ๒๕๐๗.

ตัวอย่างชื่อเอกสาร

จ.ม. เหตุร้ายวัน ร.๗/

จดหมายเหตุร้ายวันพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
 เจ้าอยู่หัวเสด็จประพาสอินโดจีน พ.ศ.๒๔๗๗,
 ม.ป.พ., พ.ศ.๒๔๙๕.

พระบรมราชาโชวาท ร.๗/

พระบรมราชาโชวาทสมเด็จพระปรมินทรมหา
 พระชาธิปกพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว
 ทรงดำรงตำแหน่งลิกานายกรัฐมนตรีกลาง
 จัดการลูกเสือแห่งสยามพระราชทานแก่คณะ
 ลูกเสือสยาม. โรงพิมพ์ศรีหงส์. พ.ศ.๒๔๗๑.

พระราชหัตถเลขา ร.๗/

พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระปกเกล้า
 เจ้าอยู่หัว พระราชทานพระอิสริยยศเจ้าฟ้า
 พระนครลวรศักดิ์พรินดิในคราวเสด็จประพาส
 เกาะชวาเมื่อปีมะเส็ง พ.ศ.๒๔๗๒. ม.ป.พ.,
 พ.ศ. ๒๔๙๒.

หลักไทย/

หลักไทย. โรงพิมพ์ไทย, พ.ศ.๒๔๗๑.

๕. คำย่อของภาษาต่าง ๆ ที่ปรากฏในการชื้อนคว

คำเขมร	หมายถึง	คำภาษาเขมร
คำจีน	หมายถึง	คำภาษาจีน
คำไทย	หมายถึง	คำภาษาไทย
คำบาลี	หมายถึง	คำภาษาบาลี
คำบาลีสันสกฤต	หมายถึง	คำภาษาบาลีสันสกฤต
คำเปอร์เซีย	หมายถึง	คำภาษาเปอร์เซีย
คำมอญ	หมายถึง	คำภาษามอญ
คำมลายู	หมายถึง	คำภาษามลายู
คำสันสกฤต	หมายถึง	คำภาษาสันสกฤต
คำอังกฤษ	หมายถึง	คำภาษาอังกฤษ